

SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUNDS YTTRANDE ÖVER REMISS ANGÅENDE " VÄXLA YRKE SOM VUXEN - EN REFORMERAD VUXENUTBILDNING OCH EN NY YRKESSKOLAN FÖR VUXNA (SOU 2024:16)

Skaraborgs kommunalförbund har givits möjlighet att yttra sig över ovanstående utredning och har valt att yttra sig över de delar av utredningen som berör Skaraborgs kommunalförbunds uppdrag att ta tillvara medlemskommunernas intressen och att främja deras samverkan.

Sammanfattningsvis ser Skaraborgs kommunalförbund att utredningen i flera delar har fångat många av de utmaningar som Yrkesvux brottas med och som är viktiga att utveckla för att Skaraborg ska klara den kompetensutmaning delregionen står inför. Nedan följer förbundets kommentarer kring valda delar i utredningen.

KAPITEL 3 - EN NY YRKESSKOLA FÖR VUXNA

Utredningens förslag:

Det ska införas en ny utbildningsform för vuxna som syftar till att bredda och öka utbudet av yrkesutbildning på gymnasial nivå och som svarar mot arbetslivets behov av kompetens. Utbildningsformen ska benämnas yrkesskola. Utbildningarna i yrkesskolan ska utvecklas och bedrivas i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. Utbildning inom yrkesskolan ska bedrivas på gymnasial nivå med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Utbildningsformen ska regleras i en ny lag. Utöver det ska regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen få meddela ytterligare föreskrifter om yrkesskolan. Myndigheten för yrkeshögskolan ska vara förvaltningsmyndighet för yrkesskolan.

Kommentar:

Skaraborgs kommunalförbund delar utredningens analys och problemformulering kring vikten av ett brett utbud av yrkesutbildningar för vuxna som motsvarar arbetslivets behov. Däremot anser vi inte att förslaget löser den matchningsproblematik som sedan många år råder på den svenska arbetsmarknaden

En Yrkesskola riskerar att öka på den otydlighet som idag finns kring olika typer av utbildningar, betygssystem och huvudmannaskap. I kontakter med arbetslivet vittnar många arbetsgivare om att de inte förstår hur utbildningssystemet är uppbyggt och att man saknar kunskap om både Yrkesvux och Yrkeshögskola. Att införa ytterligare en skolform med eget betygssystem riskerar att öka otydligheten ytterligare.

Redan idag är det svårt att fylla utbildningsplatserna på många utbildningar på gymnasial nivå (SEQF 4) på grund av konkurrens om elever. Att införa ytterligare en skolform med utbildningar på gymnasial nivå ökar konkurrensen om de elever som vill utbildas och det finns en risk att färre utbildningar fylls. I ett längre perspektiv kan det leda till färre utbildningsplatser, då det inte går att få lönsamhet i någon av utbildningsformerna på grund av för få elever. Ett annat hinder för att skapa fler utbildningsplatser idag är möjligheten att hitta APL/LIA -platser. Ytterligare en skolform med yrkesutbildning på gymnasial nivå ökar konkurrensen om befintliga APL/LIA -platser.

I utredningen föreslår man att MYH ska föra dialog med regionalt utvecklingsansvariga, Arbetsförmedling och bransch inför beslut om beviljande av utbildningar inom Yrkesskolan. Skaraborgs kommunalförbund delar inte utredningens bedömning att risken för överlappning och konkurrens inom med liknande utbildningar inom Komvux och arbetsförmedling är liten. (s.144) Till detta läggs också hur MYH ska förhålla sig till de regionala planeringsunderlagen från Skolverket vid beviljande av utbildningar, vilket inte tas upp i utredningen.

Utredningen har genomfört en enkätundersökning som visar att i drygt 50 % av fallen görs urval i antagningar till Yrkesvux i Sverige. I sitt resonemang pekar utredningen på att många yrkesväxlare som har förutsättningar att klara utbildningen faller bort i urvalet. Efter dialog med utbildare i Skaraborg menar Skaraborgs kommunalförbund att detta inte är en bild som stämmer för delregionen. I endast ett fåtal fall görs urval. På övriga utbildningar antas alla sökande. Vår bild är att vår situation delas med andra delregioner inom Västra Götaland.

Skaraborgs kommunalförbund anser att man behöver utreda andra alternativ till Yrkesskola, till exempel att reformera regelverket för yrkesvux på samma sätt som utredningen föreslår gällande lärlingsutbildningar i kapitel 6.

KAPITEL 4 – FRÅN ANSÖKAN TILL ANTAGNING I KOMVUX

Utredningens förslag:

Bestämmelserna i skollagen (2010:800) om mottagande, antagning och fullföljande av utbildning ska ändras så att de även gäller för en sammanhållen yrkesutbildning i kommunal vuxenutbildning. Det ska av den individuella studieplanen framgå att eleven är antagen till en sammanhållen yrkesutbildning.

Kommentar:

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker utredningens förslag

KAPITEL 5 - ETT MER LÅNGSIKTIGT OCH FLEXIBELT STATS BIDRAG FÖR YRKESUTBILDNING INOM KOMVUX

Utredningens förslag:

Det ska införas grundfinansiering i form av ett grundbidrag och en tilläggsfinansiering i form av ett tilläggsbidrag för statlig finansiering av yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning. Staten ska besluta om medel till grundbidraget. Grundbidragets storlek beslutas för tre år åt gången. [...] Staten ska även kunna besluta om medel till statsbidrag för yrkesutbildning utöver grundbidraget. Dessa medel, i form av ett tilläggsbidrag, ska beslutas för högst ett budgetår i taget och finansieras av staten utan krav på kommunal medfinansiering.

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslaget då det ökar möjligheten till en mer långsiktig planering av utbildningar. Detta har under lång tid varit en viktig fråga för kommunerna i Skaraborg och Skaraborgs kommunalförbund menar att förslaget som utredningen lägger fram ökar chanserna att fler kostnadskrävande utbildningar startas. Detta är viktigt för Skaraborg då många nuvarande och kommande arbetstillfällen finns inom områden där utbildningarna kräver stora investeringar i utbildningsmiljöer.

Dock saknas finansiering för validering vilket är en resurskrävande insats som åligger vuxenutbildningen.

KAPITEL 6 - EN REFORMERAD LÄRLINGSUTBILDNING FÖR VUXNA

Utredningens förslag:

Vid lärlingsutbildning inom kommunal vuxenutbildning ska den kommun som är huvudman för utbildningen se till att genom avtal med berörd arbetsgivare reglera huvudmannens och arbetsgivares åtaganden i samband med utbildningen. Avtalet ska regleras i skollagen (2010:800) och omfatta

- huruvida en arbetsgivare själv ska välja ut elever till utbildningen, och*
- hur många elever som högst ska tas emot i utbildningen. [...]*

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslaget om en reformerad lärlingsutbildning för vuxna. Vi ser att det ger en ökad möjlighet för medlemskommunernas vuxenutbildningar att öka antalet lärlingar. Vi ser också att förslagen i utredningen skapar möjligheter för en bättre dialog mellan arbetsgivare och utbildare. Det ger också en ökad möjlighet för företagen i Skaraborg att lyckas i sina rekryteringar.

KAPITEL 7 - DET BEHÖVS BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR ATT SNABBT MÖTA NYA UTBILDNINGSBEHOV

Utredningens förslag:

Det ska införas en möjlighet till extra tilldelning av statsbidrag för yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning till kommuner med särskilt stora behov av utbildning. Sådana satsningar bör kunna ske vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner, nedläggningar av stora arbetsplatser, och andra särskilda omständigheter som innebär att det uppstår ett stort tillfälligt utbildningsbehov. Statsbidraget ska betalas till huvudmannen för utbildningen [...].

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslaget. Skaraborg står inför flera stora etableringar som kommer att kräva många nya utbildningsplatser. Därför är utredningens förslag om att ge staten möjlighet att snabbt kunna fatta beslut kring nya utbildningsbehov som uppstår viktigt för Skaraborg. Just snabbheten och att ansökningsförfarandet inte får vara komplicerat är en förutsättning för att utredningens förslag ska fungera i praktiken.

KAPITEL 8 ELEVERS TILLGÅNG TILL STÖD I KOMVUX,

Utredningens förslag

Det ska införas bestämmelser i skollagen (2010:800) om att ansvarig lärare ska ha tillgång till, eller möjlighet till samråd med, personal med specialpedagogisk kompetens i sådan omfattning att elevens behov av extra anpassningar kan tillgodoses, däribland enstaka specialpedagogiska insatser under kortare tid. Möjlighet till samråd behöver inte finnas om den ansvariga läraren har specialpedagogisk kompetens. Bestämmelserna avser elever inom kommunal vuxenutbildning.

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslaget. Medlemskommunerna i Skaraborg vittnar om att allt fler elever i Komvux har behov av anpassningar och stöd i olika former för att klara sin utbildning. Därför är det viktigt att det finns möjlighet för lärare att få specialpedagogisk handledning i arbetet med dessa elever. Det är också viktigt att tydliggöra vad som menas med extra anpassningar inom ramen för ordinarie verksamhet.

KAPITEL 9 UNDERLÄTTANDE AV STUDIER FÖR ELEVER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Utredningens förslag

Statens skolinspektion ska ges i uppdrag att göra en kvalitetsgranskning av studiesituationen för elever med funktionsnedsättning som studerar inom kommunal vuxenutbildning. Statens skolverk ska ges i uppdrag att göra en nationell kartläggning av tillgången till kommunal vuxenutbildning för vuxna med funktionsnedsättning som är i behov av att studera inom skolformen.

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslagen och håller med om att området behöver kartläggas. Frågorna är komplexa och det krävs ytterligare utredningsarbete för att det ska kunna ligga till grund för eventuella lagförslag.

KAPITEL 10 ÖVERGÅNGAR TILL ARBETSMARKNADEN FÖR ELEVER INOM ANPASSAD UTBILDNING

Utredningens förslag:

Regeringen bör tillsätta en utredning gällande finansiering av studier inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning.

Statens skolverk ska ges i uppdrag att i samråd med Myndigheten för yrkeshögskolan analysera möjligheterna att och om lämpligt, ta fram yrkespaket för kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning vilka motsvarar en kvalifikation på SeQF-nivå 3 enligt förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

Kommentar

Skaraborgs kommunalförbund tillstyrker förslagen. Flera medlemskommuner vittnar om problematiken kring regelverket för finansiering av studier inom anpassad utbildning där olika regelverk krockar och försvårar för målgruppen att studera på Komvux. Det är också positivt att se över möjligheten att ta fram yrkespaket på SeQF 3.

KAPITEL 11 - PRÖVNING INOM KOMVUX OCH GYMNASIESKOLAN

Utredningens förslag:

Avgiften för provning inom kommunal vuxenutbildning, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ska höjas till 1 000 kronor per provning. Avgiften för provning ska erläggas i den provandes hemkommun. I de fall provning genomförs vid en fristående gymnasieskola ska avgiften erläggas hos den huvudmannen.

Rätten till provning ska finnas kvar, men i första hand gälla för kurser, ämnen och nivåer i ämnen som an-ordnas inom hemkommunen eller inom det primära samverkans-området. Om kursen, ämnet eller nivån i ämnet inte anordnas i hemkommunen eller inom det primära samverkansområdet får en individ genomgå provning hos annan huvudman. Hemkommunen ska då erlagga interkommunal

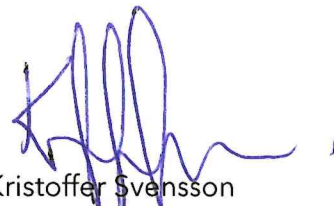
ersättning till den huvudman där prövningen genomförs. Motsvarande ska gälla för prövning av komvuxarbete. Ansökan om prövning ska alltid skickas till hemkommunen

Kommentar

Den "prövningsturism" som beskrivs i utredningen är en utmaning för medlemskommunerna att hantera. Skaraborgs kommunalförbund är därför positivt till utredningens förslag om att se över reglerna prövning inom Komvux och gymnasieskola.

Theres Sahlström
Ordf. Förbundsdirectionen

Kristoffer Svensson
Förbundsdirktör